श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा – दिसम्बर, २०१८

कक्षा–आचार्य (SEM-3)	**प्रश्नपत्रम्–५** (New & Old)	**गुणा:** – ७०
विषय: – प्राचीनराजनीतिशास्त्रम्	**कोड- CE- 533**	**समय:** – १० त: १
दिनाङ्क: – ०८/१२/२०१८	**सन्दर्भग्रन्थ:**– कौटिल्यार्थशास्त्रम्	

॥ प्रथमान्विति: ॥

प्र–१ एकस्य यथाग्रन्थं व्याख्यात्मकमुत्तरं ससन्दर्भं प्रदेयम् । **०५**

१. प्रदीप: सर्वविद्यानामुपाय: सर्कर्मणाम् ।
आश्रय: सर्वधर्माणां शश्वद्वान्वीक्षकी मता ॥

२. सहाय आद्ययं राजत्वं च क्रमेकं न वर्तते ।
कुर्वीत सचिवांस्तस्मातेषां च श्रृणुयान्मतम् ॥

प्र–२ एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं यथाग्रन्थं सविस्तरं प्रदेयम् । **१०**

१. वृद्धसंयोगं विलिख्य राजर्षिवृत्तिं विवेचयत ।

२. त्रयीस्थापनां विवर्ण्य दण्डनीतिं विवेचयत ।

॥ द्वितीयान्विति: ॥

प्र–३ एकस्य यथाग्रन्थं व्याख्यात्मकमुत्तरं ससन्दर्भं प्रदेयम् । **०५**

१. विभज्यामात्यविभवं देशकालौ च कर्म च ।
अमात्या: सर्व एवैते कार्या: स्युर्न तु मन्त्रिण: ॥

२. एवं शत्रौ च मित्रे च मध्यमे चावपेच्चरान् ।
उदासीने च तेषां च तीर्थेष्वष्टादशस्वपि ॥

प्र–४ एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं यथाग्रन्थं सविस्तरं प्रदेयम् । **१०**

१. अमात्यपरीक्षा ।

२. गुप्तचरा: ।

॥ तृतीयान्विति: ॥

प्र–५ एकस्य ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । **०५**

१. लभेत सामादानाभ्यां कृत्याद्यं परभूमिषु ।
अकृत्यान् भेददण्डाभ्यां परदोषांश्च दर्शयेत् ॥

२. स्वदूतै: कारयेदेतत् परदूतांश्च रक्षयेत् ।
प्रतिदूतापसर्वाभ्यां दृश्यादृश्यैश्च रक्षिभि: ॥

प्र-६ एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं यथाग्रन्थं सविस्तरं प्रदेयम् । **१०**

१. स्वविषये परविषये च कृत्याकृत्यञ्च विवेचयत ।

२. दूतप्रणिधिं विलिख्य राजपुत्राणां रक्षणं विवेचयत ।

प्र-७ एकस्य ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । **१०**

१. उपस्थितं च राज्येन मदूर्ध्वमिति सान्त्वयेत् ।
एकस्थमथ संरून्ध्यात् पुत्रवान् वा प्रवासयेत् ॥

२. प्रजासुखे सुखं राज्ञः प्रजानां च हिते हितम् ।
नात्मप्रियं हितं राज्ञः प्रजानां तु प्रियं हितम् ॥

॥ चतुर्थान्वितिः ॥

प्र-८ एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं यथाग्रन्थं सविस्तरं प्रदेयम् । **१०**

१. राज्ञ आत्मरक्षाम् ।

२. राजप्रणिधिम् ।

प्र-९ दशप्रश्नानां लघूत्तराणि यच्छत । **१०**

१. कति वर्णाश्रमाः?

२. आश्रमाः कति?

३. अर्थप्रधानं न वा?

४. दायादः किम्?

५. उपपन्नं किम्?

६. सञ्चारः कः?

७. अर्थशास्त्रस्य कर्ता कः ?

८. दूतः किम्?

९. अर्थः किम्?

१०. प्राजसुखे कस्य सुखम्?

११. राज्ञः हितं कुत्र?

१२. सुखस्य कारणं किम्?

१३. शत्रवः कति?

१४. ब्राह्मणधर्मः कः ?

१५. सेवा कस्य धर्मः ?

--००--